

Наталія Дяченко

*Жанрові ретроспекції та проспекції***Рецензія на книгу Г. Ф. Бондаренко «Літературознавчі проспекції: компаративістська генологія» (2014)**

Новизна й сучасність проблематики монографії явлена вже в назві. Вона від початку налаштовує читача на відповідний лад: це – література інтелектуальна, а отже, буде нелегко, але й цікаво. Дослідження складається з п'яти частин – «Інтелектуалізм у літературі», «Надбання романного жанру», «Нова драма: «друга хвиля»», «Поетичні проспекції», «Есеїстика». Попри самодостатню цінність кожної складової праці зокрема, у межах розділів і книги загалом вони чітко підпорядковані обраному ракурсу – літературознавчій проспекції.

Перед нами результат багаторічної копїткої праці. У книзі містяться роздуми й спостереження автора над динамікою літературного процесу, з'ясування основних тенденцій та закономірностей у світовій літературі з погляду актуальної в наш час компаративістської генології. Авторка демонструє високу філологічну культуру, бездоганне знання літератури від античності до сучасності, чітко висвітлює проблематику художніх творів, еволюцію літературних жанрів і родів, їхнє виникнення, розвиток і взаємодію. Наприклад, у першому розділі представлено комплексний аналіз притчі як видової категорії крізь широку історичну ретроспективу: від добіблийного «мідрашу» до найсучасніших варіацій у Пауло Коельо та Річарда Баха.

Досліджуючи твори багатьох митців різних країн та епох – Вольтера, А. Адамовича, Л. Андрєєва, В. Астаф'єва, А. Ахматової, Й. Бродського, М. Булгакова, Г. Велса, В. Катаєва, Т. Манна, Дж. Д. Селінджера, С. Смірнова, К. Чапека, – Г. Ф. Бондаренко скрупульозно вишукує в них усе найцінніше, виносить на поверхню деталі, приховані в глибинних пластах їхньої архітеконики (напр., виділено різновиди пейзажу: психологічний, імпресіоністичний, пейзаж-символ і пейзаж-еквівалент «потому свідомості» (с. 41) у новелі Т. Манна «Смерть у Венеції»). Крім уже згаданих прийомів проспекції й ретроспекції, використано й інтроспекцію проявів авторської позиції й свідомості у творах Вольтера, Г. Філдінга, М. Булгакова, та ін. Спеціальної уваги варті й уміщені в книзі блискучі есе. Вони не читаються – «проковтуються» читачем на одному диханні. Життя і творчість заних майстрів слова тут переплавлені в горнилі власного бачення й подані без «дежурних восторгов», віртуозно, вишукано просто. Це ніби розмова віч-на-віч, цікава й комфортна настільки, що відчуваєш легке розчарування, коли перегортаєш останню сторінку: невже це все?

Монографія доцента Г. Ф. Бондаренко «Літературознавчі проспекції: компаративістська генологія» демонструє високий науковий рівень автора, самостійність та оригінальність суджень і думок, є яскравим прикладом справжнього захоплення обраною темою.